

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 475/2025-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ivanou Zmekovou, PhD., advokátkou, Zámocká 18, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 20Co/46/2023 a uzneseníu z 30. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu v označenom konaní a jeho uznesením o odvolaní. Sťažovateľ zároveň požaduje finančné zadosťučinenie 2 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 475/2025-15 z 19. augusta 2025 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 25. novembra 2021 na Okresnom súde Kežmarok (ďalej aj „okresný súd“) proti žalovanému [REDAKOVANÉ] žalobu o ochranu osobnosti. Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 8C/71/2021. O podanej žalobe sťažovateľa rozhodol okresný súd rozsudkom z 3. februára 2023, ktorým žalobe v celom rozsahu vyhovel. Okresný súd vyniesol rozsudok na pojednávaní v neprítomnosti žalovaného, keď nevyhovel žiadosti žalovaného doručenej 23. januára 2023 o odročenie pojednávania z dôvodu plnenia povinností poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Proti rozsudku okresného súdu

podal žalovaný 9. marca 2023 odvolanie, ku ktorému sa sťažovateľ vyjadril 5. apríla 2023. K vyjadreniu sťažovateľa sa žalovaný vyjadril podaním z 24. apríla 2023. Spis s predkladacou správou bol 26. júla 2023 predložený krajskému súdu, na ktorom prebiehalo napadnuté konanie pod sp. zn. 20Co/46/2023.

4. O odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením z 30. januára 2025, ktorým rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný nebol okresným súdom vypočutý. Dospel k záveru, že u žalovaného neakceptovaním účasti na rokovaní národnej rady ako dôležitého dôvodu odročenia pojednávania došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň konštatoval, že k neoprávnenému zásahu do ochrany osobnosti žalobcu došlo, preto je nárok na ochranu osobnosti daný. Nestotožnil sa s priznanou výškou náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá vybočuje z bežných rámcov priznaných nárokov v tomto type konaní. Za primerané považuje jej priznanie vo výške maximálne do 20 % uplatneného nároku. Okresnému súdu uložil, aby vytvoril žalovanému možnosť byť vypočutý pred súdom, presvedčivo odôvodnil nevyhnutnosť výrokov I a II rozsudku a aby odôvodnil spojitosť medzi obsahom vyjadrenia žalovaného z 2. októbra 2021 o úmrtí chlapca a zásahom do osobnosti sťažovateľa. Rozhodnutie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 15. mája 2025.

5. Sťažovateľ poukazuje na to, že spis bol na krajskom súde takmer dva roky a rozsudok okresného súdu bol zrušený z procesných dôvodov. Krajský súd sa nezaoberal samotným predmetom sporu, ale rozhodnutie založil na posúdení otázky neúčasti žalovaného na pojednávaní konanom 3. februára 2023 na okresnom súde, na ktorom bol vyhlásený meritórny rozsudok. Krajský súd nevenoval pozornosť základným aspektom odôvodnenia rozsudku okresného súdu, keď dôvodom, pre ktorý okresný súd nevyhovel žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania, bolo to, že svoje tvrdenie o rokovaní národnej rady riadne nedoložil. Dôvodom, pre ktorý okresný súd nevyhovel žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania, nebol záver, že účasť na zasadnutí národnej rady nie je dôležitým dôvodom. Dôvody rozhodnutia krajského súdu sa tak nezhodujú s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu. Krajský súd nevykonal rozsiahle dokazovanie a ani nevykonal náročnú právnu analýzu. Nešlo o mimoriadne zložitú vec, preto nebol dôvod, aby odvolacie konanie trvalo takmer dva roky. Neprimeraná dĺžka rozhodovania krajského súdu o odvolaní predstavuje porušenie jeho základných práv.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd predložil vyjadrenie predsedu senátu, ktorý zotrval na stanovisku, že žalovaný ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní 3. februára 2023 z dôležitého dôvodu, a to účasťou na zasadnutí národnej rady. Okolnosť, že sa okresnému súdu žalovaným poskytnutý link preukazujúci rokovanie národnej rady v deň pojednávania nezobrazil, nemožno pričítať na ťarchu strany, u ktorej dôležitý dôvod odročenia pojednávania evidentne existoval. Sťažovateľ vo svojich kontradiktórnych reakciách uznal, že žalovaný sa naozaj zasadnutia národnej rady zúčastnil a vystúpil s faktickou poznámkou. Za zásadné porušenie práva žalovaného spočívajúce vo vylúčení

realizácie jeho procesných práv je zodpovedný okresný súd. Nebyť porušenia uvedeného práva, ku kasačnému vybaveniu veci by nedošlo. Preto dĺžka konania od predloženia veci do jej vrátenia okresnému súdu nemá byť pričítaná v neprospech odvolacieho súdu. Krajský súd zároveň v uznesení podrobne uviedol, ako má súd prvej inštancie pokračovať v ďalšom konaní, aby bola vec definitívne ukončená s rešpektom k princípu proporcionality. Z hľadiska predmetu konania išlo o náročnú vec, dĺžka konania je preto hraničná.

II.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ zotrval na názore, že krajský súd nerozhodoval vo veci samej a zaoberal sa iba procesnými otázkami. Preto rozhodovanie o odvolaní trvalo neprimerane dlho. Nesúhlasí s názorom krajského súdu, že na odročenie pojednávania bolo postačujúce, ak žalovaný oznámil svoju neúčast' z dôvodu rokovania národnej rady. Poukazuje na to, že žalovaný na oznámenie okresného súdu o neodročení pojednávania nereagoval a so súdom ďalej nekomunikoval. Pokiaľ krajský súd dôvodil tým, že skutočnosť zasadnutia národnej rady mal overiť priamo súd, utvára tým dve kategórie občanov, pretože podľa súdnej praxe má strana sporu náležite preukázať závažnosť dôvodov svojej neúčasti na pojednávaní. Krajský súd v napadnutom uznesení iba všeobecne zhrnul základné východiská vrátane konštatovania nesporných skutočností a následne sa arbitrárne vyjadril k výške satisfakčnej náhrady, ktorú vyhodnotil ako neprimerane vysokú, s čím sťažovateľ nesúhlasí a odôvodňuje správnosť priznanej nemajetkovej ujmy. Vyjadruje názor, že úvahy krajského súdu majú všeobecný charakter a znaky arbitrárnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Sťažovateľ namieta neprimeranú dĺžku napadnutého konania o odvolaní, s čím spája porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Okrem toho namieta formálnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia. Zdôrazňuje nepozornosť krajského súdu, ktorý sa nezaoberal tým, že žalovaný ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní neodôvodnil riadne. To má za následok porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

10. Konanie o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy patrí do štandardnej agendy civilných súdov. Nemožno ho hodnotiť ako zložité. Zároveň to nie je vec vyžadujúca si urýchlené konanie. Sťažovateľ predĺženie konania nezapríčinil. Možno však poukázať na to, že ústavná sťažnosť bola podaná 26. júna 2025, t. j. viac ako mesiac po doručení rozhodnutia krajského súdu

(15. mája 2025), čo značne oslabuje stav právnej neistoty sťažovateľa. V priebehu namietaného konania sa nedomáhal urýchleného rozhodnutia o odvolaní a ani sa neobrátil so sťažnosťou na prietahy v konaní na predsedu krajského súdu. Keďže však Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) tento postup považuje za neúčelný, jeho nevyužitie nemôže byť prekážkou podania ústavnej sťažnosti.

11. Krajský súd prijal odvolanie 26. júla 2023 a rozhodol o odvolaní 30. januára 2025, jeho rozhodovanie trvalo osemnásť mesiacov, pričom vyhotovenie rozhodnutia trvalo krajskému súdu ďalšie tri mesiace. Celkove napadnuté konanie trvalo takmer dva roky. Postup krajského súdu v napadnutom konaní nebol ideálny, avšak v jeho postupe neboli zistené také zásadné nedostatky, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Tento záver platí aj s ohľadom na celkovú dĺžku konania, ktoré začalo 25. novembra 2021, teda v čase rozhodovania ústavného súdu trvá necelé štyri roky, z ktorých necelé dva roky pripadli na namietané konanie. Podľa zistení ústavného súdu po vrátení veci z krajského súdu o žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom z 30. júla 2025, proti ktorému sa žalovaný odvolal. Je potrebné poukázať na rozhodovacu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré je obsahovo zhodné so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a okolností danej veci tak ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade neidentifikoval na strane krajského súdu také nedostatky, na základe ktorých bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. V dôsledku toho ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nevyhovuje.

III.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

13. K namietanému uzneseniu krajského súdu treba uviesť, že úlohou ústavného súdu je v zásade posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok. To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú v zásade ako celok, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd (IV. ÚS 79/2020). Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi. Takýto prieskum je pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola napravitelná v ďalšom konaní.

14. Predmetom prieskumu je zrušujúce uznesenie krajského súdu, keď rozhodujúcim dôvodom na zrušenie rozsudku okresného súdu bolo porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces z dôvodu nevyhoveniu žiadosti o odročenie pojednávania. Práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je potrebné vnímať s ohľadom na definitívny výsledok konania pred všeobecnými súdmi. Opačný prístup by bol z pohľadu ústavného práva nesprávny, keďže by nevedol k ochrane základných, na výsledok zameraných ústavných práv strán sporu, ale viedol by k tomu, že ústavný

súd by vykonával dohľad nad tým, či všeobecné sudy pri svojich konaní definitívne nekončiacich postupoch a rozhodnutiach správne aplikujú podústavné právo. Takýto prístup by bol celkom nesprávny, keďže by z ústavného súdu vytvoril ďalšiu inštanciu všeobecného súdnictva, ktorá by vykonávala dohľad nielen nad výsledkami civilných sporov, ktoré sú zásahmi do základných práv, ale aj nad rôznymi čiastkovými, často nadbytočnými procesnými postupmi a rozhodnutiami všeobecných súdov.

15. Namietané uznesenie krajského súdu meritórne nevyriešilo predmet žaloby. Otázka, či účasť žalovaného na zasadnutí národnej rady bola dôležitým dôvodom odôvodňujúcim odročenie pojednávania, bola všeobecnými súdmi definitívne vyriešená. Okresný súd skúmal dôležitosť dôvodu, ktorým žalovaný odôvodňoval odročenie pojednávania z hľadiska preukázania tejto tvrdenej skutočnosti a dospel k záveru, že nebola v žiadosti hodnoverne preukázaná. Pre krajský súd bolo rozhodujúce zachovanie právnej istoty, keď pojednávanie 11. novembra 2022 okresný súd pre tento dôvod odročil a neskôr už tento dôvod týkajúci sa pojednávania 3. februára 2023 neakceptoval a pojednávanie neodročil. Pritom krajský súd osobitne nevyhodnotil skutočnosť, že k žiadosti o odročenie pojednávania pripojený internetový odkaz neobsahoval údaj o konaní schôdze národnej rady.

16. Tento sťažovateľom identifikovaný nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia nevykazuje znaky excesu pri výklade procesnej normy upravujúcej možnosť odročiť pojednávanie. Úvaha krajského súdu, ktorý účasť žalovaného ako poslanca na rokovaní národnej rady podriadil pod dôležité dôvody podľa § 183 Civilného sporového poriadku, nie je výkladovým excesom, ktorý by bol spôsobilý viesť k záveru, že by išlo o zjavný právny omyl pri aplikácii podústavného práva. Zákonom použitý výraz „dôležitý dôvod“, ktorý bol predmetom výkladu krajského súdu, vytvára pomerne široký priestor na posúdenie konkrétnych situácií. Tento široký pojem obsiahnutý v norme procesnej povahy, ktorého aplikácia nevedla k definitívnemu vyriešeniu sporu, nebol vyložený krajským súdom zjavne svojvoľne. Na jeho základe bolo okresnému súdu uložené vykonať pojednávania, umožniť žalovanému byť na ňom vypočutý a následne vo veci rozhodnúť. Preto nie je dôvod na to, aby ústavný súd do tohto výkladu krajského súdu osobitne zasahoval.

17. Nebolo možné dospieť k záveru, že by zrušujúce uznesenie krajského súdu predstavovalo zásah do práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie. Preto ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел ani v časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie.

18. Vzhľadom na nevyhovenie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu